

Hepatitis B-mut akiuussutissamik nunatsinni meeqqat akiuussutissanut allanut kapitit-tarnerannut ilanngullugu kapitittalernissaannik Naalakkersuisut suliniuteqaqqullugit peqquneqarnissaannik aalajangiiffigisassatut siunnersuut
(Inatsisartunut ilaasortaq Olga P. Berthelsen, Inuit Ataqatigiit)

Akissuteqaat

(Peqqissutsimut Naalakkersuisoq, Agathe Fontain)

Siullermeerneqarnera

Naalakkersuisut siunnersuummut qujapput.

Naalakkersuisut pinaveersaartitsinermut aningaasaliisarneq inuit peqqinnerulernissaannik qulakkeerinninniarnep ilaatut, taamatullu nappaatit peqqinnissaqarfimmut aningaasartuutis-sannngortartut annikillisinneqarnissaasa ilaattut isigaat.

Assigiinngitsorpassuartigut pinaveersaartitsisoqassaaq. Naalakkersuisut hepatitis B-mut (ti-ngukkut aseruuttoornermut tunillaassortumut) akiuussutissaliisarneq tingullunermut ilunger-sunartumut pingaaruteqarluni pinaveersaartitsinertut siunissami aningaasartuutinik sipaaruteqarfiusussatut isigaat.

Hepatitis B tingullunnertut napparsimarulunnartutut isigineqarpoq. Hepatitis B-mik tunil-latsinneq nappaatigiuaannalerneranik kinguneqarsinnaavoq. Ataavartussamik tunillatsinneq ilungersunartumik, ajornerpaajussappallu toqumik, tingullulluni napparsimaannalerneranik, tinguup sulisinnaajunnaarneranik, pingaartumillu tinguklut kræfteqalerneranik kinguneqar-sinnaavoq.

Hepatitis B-mik siusissuklut tunillatsittoqartarpoq, amerlanertigut erniunermi meeraaraaner-miluunniit. 1987-imiit meeqqat inunngorlaat hepatitis B-mik nappaatilimmik anaanallit, taak-ku aalajangersimasumik atoqatigisartagaat inuillu hepatitis B-mik nappaatilinnik najugaqateqartut kiisalu tunillatsinnissamut ulorianartorsiortut, soorlu peqqinnissaqarfinni sulisut, akiuussutissalernerneqartarnissaat kaammattuutigineqalerpoq.

WHO-p 1989-imi kaammattuutigaa nunani nappaatillit 2 %-init annertuneruffigisaanni meeq-qanut akiuussutissaliisarnermut hepatitis B-mut akiuussutissaliisarneq ilanngunneqassasoq. Nunatsinni innuttaasut 5 – 10 procentii hepatitis B-mik ataavartumik nappaateqarput.

1989-imi aammaarlunilu 1999-imi nunatsinni hepatitis B-mut akiuussutissaliisarnerup meeq-qanut akiuussutissaliisarnermut ilanngunneqarnissaa siunnersuutigineqartarpoq, akuersaarne-qaranili ilaatigut kingunerisaanik sunniutaasartut annikitsuinnaanerannik pissuteqartumik. 2009-mi Nunatta Nakorsaaneqarfiata kaammattuutigeqqippaa hepatitis B-mut akiuussutissali-isarnerup meeqqanut akiuussutissaliisarnermut ilanngunneqarnissaa.

Maannakkut hepatitis B-mut akiuussutissalersuisarnerup piaartumik atorneqalernissaanut er-numatsannartumik amerlassusillit aammattaq hepatitis D-mik nappaateqalersimanagerat pis-sutaavoq, hepatitis D-millu nappaateqalissagaanni hepatitis B-mik tunillanneqaqqaarsimasari-

aqarpoq. Hepatitis D qanimanartumik toqussutaasinnaasumillu napparsimalernissamut pissutaanerpaasarpoq. Hepatitis B-mut akiuussutissaliinikkut aammattaaq hepatitis D-mik pissuteqartumik tunillanneqarsinnaanermut illersuusiisoqassaaq.

Hepatitis B-mut akiuussutissalersuisarneq aallartissanngikkutsigu inuit amerlanerusut napparsimaruluttalernissaat kingunipiloqartitsisalernissaallu naatsorsuutigisariaqassavarput. Napparsimanikkut inuttut atugarliuutitut ilanngullugu hepatitisimik peruluttunut nakorsartinneq aningaasaqarniarnikkut oqimaatsorujussuussaaq. Hepatitis B-mik D-millu tunillatsissimasut qaammatini aqqaneq marlunni PegIntron atorlugu katsorsartittariaqartarput, taamatullu nakorsartinneq napparsimasumut ataatsimut 120.000 koruunit missaannik akeqartarpoq.

Taamaammat Naalakkersuisut hepatitis B-mut akiuussutissalersuisarnerup meeqqanut akiuussutissalersuisarnermut ilanngunneqarnissaanik siunnersuut tapersersorpaat.

Meeqqanut akiuussutissalersuisarnermut hepatitis B-mut akiuussutissalersuisarnerup ilanngunneqarneranut tapiliullugu Naalakkersuisut kaammattuutigissavaat pneumokokkerinut akiuussutissalersuisarnerup taamatuttaaq aallartinneqarnissaa. Pneumokokker siutikkut maqisoornermut, bihulemi aseruuttoornermut, torluup aqquutaani nuannermut puakkullu nuffersoornermut pissutaasarpoq kiisalu tunillatsinnerit perulunnartut, soorlu aakkut toqunartoqalernerneq aamma qaratsap ameraasaanik aseruuttoorneq (meningitis) kingunerisarlugit. Meeqqat nukangasut inuillu akiuussutissaalasut perulussutigisinnaavaat. Pneumokokkerinut 13-inut akiuussutissaliinikkut Nunatsinni atugaasartut tamarmik 60 %-ii akiuussutissalerneqassapput, meeqqat perulunnartumik nappaatigisartagaannut pissutaakkajuttut allat ilanngullugit.

Maannakkuugallartoq aningaasaliissutissanik nassaartoqarsinnaasimannigilaq, kisiannili Naalakkersuisut inassutigaat 2010-mut Aningaasanut inatsisissami hepatitis B-mut aamma pneumokokkerinut akiuussutissalersuisarnerup aallartinneqarnissaanut 3,6 mio. koruuninik ataatsimut ilassutitut aningaasaliissuteqartoqassasoq, meeqqanut akiuussutissalersuisarnermut malitassat malillugit ukiussaminnik qaangeereersunut malitseqartitsissutissat ilanngullugit¹. 2010-mi 3,6 mio. koruuninut ilassutitut ukiuni missingersuusiorfiusuni 1,6 mio. koruuninik aningaasaliisoqartoqartariaqassaaq.

¹ Kingulleq taaneqartoq kaammattuutigineqassaaq meerartatta sukkasuumik akiuussutissaqalernissaat qulakkeersinnaajumallugu, taamaalippat akiuussutissalersuineq sunniuteqarnerpaajuniassamat.